

ŠPORT A JEHO POSTAVENIE V SPOLOČNOSTI

Prostredie športu

Študijné materiály boli vypracované v rámci projektu KEGA:
025ŽU-4/2022 Tvorba interaktívneho programu so zameraním
na športový manažment na báze IKT a WEB technológií.

HLAVNÉ TÉMY

Manažment športových organizácií v globálnom prostredí

Špecifické postavenie športu na Slovensku a vo svete

Pozícia športu

Sociálne alebo komerčné odvetvie, individuálny a kolektívny šport

Tri sektory športu

Verejný / štátny, neziskový / dobrovoľný, profesionálny / komerčný

Globalizácia

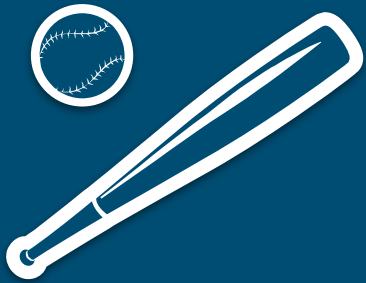
Vplyv globalizácie na šport a športu na globalizáciu

Športové systémy

Šport v Európe a na Slovensku

Diskusia

Podnety, myšlienky, návrhy

ČO JE MOŽNÉ POVAŽOVAŤ ZA ŠPORT?

Oxford a Cambridge definícia

Aktivita zahŕňajúcu **fyzickú námahu**, kde jednotlivci alebo tímy súperia medzi sebou na základe pravidiel a na účel zábavy, zdravia a/alebo zárobku

Oxford a Cambridge definícia

Aktivita zahŕňajúcu **fyzickú námahu**, kde jednotlivci alebo tímy súperia medzi sebou na základe pravidiel a na účel zábavy, zdravia a/alebo zárobku

01

POZÍCIA ŠPORTU

Sociálne alebo komerčné
odvetvie, individuálny a
kolektívny šport

DVE ZÁKLADNÉ POZÍCIE

Spoločensko-kultúrna

vs

Profesionálno-komerčná

Jedinečné sociálne a kultúrne prostredie	Amaterizmus, šport pre všetkých	Profesionalizácia, komercializácia	Regulárne podnikateľské prostredie
	Príslušnosť ku skupine cez budovanie národnej identity	Príslušnosť ku skupine cez budovanie vzťahu ku klubom a športovcom	
	Zohľadňovanie špecifík	Riadenie ako pri podniku	
	Klasické riadenie narušuje podstatu športu	Klasické riadenie zvyšuje efektívnosť a zisk	
	Politika nepatrí do športu	Šport = politika	

SPOLOČENSKO-KULTÚRNA POZÍCIA

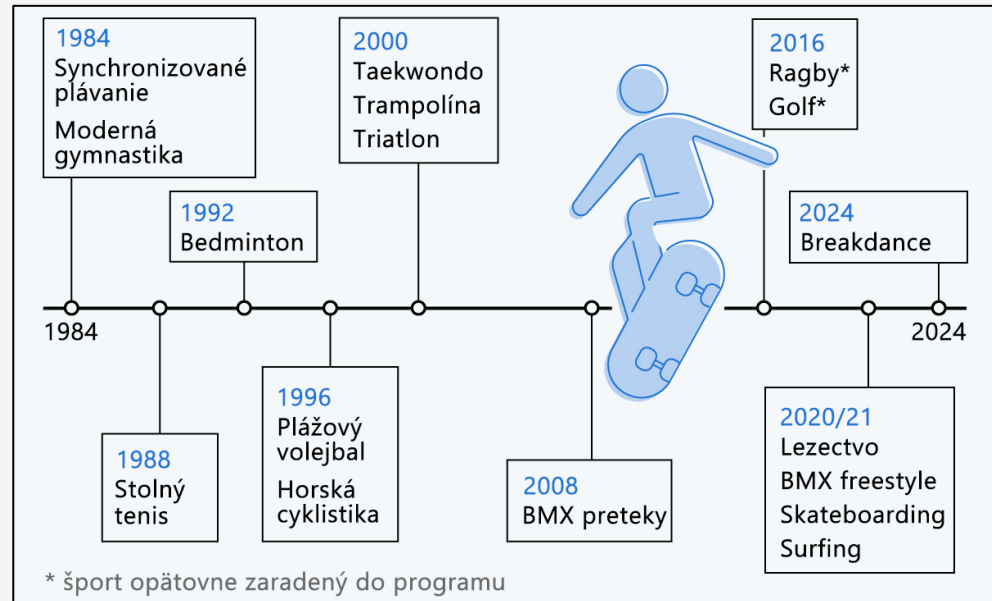
Amaterizmus, šport pre všetkých

Budovanie národnej
identity a príslušnosti
ku skupine

Zohľadňovanie špecifík

Klasické riadenie
narušuje podstatu
športu

Politika nepatrí
do športu

Alexander Slafkovský

2012, 2016 – víťaz svetového pohára v kategórii C1

2013 – najlepši vodnoslalomár roka

MS – 9x zlato (hliadky), 4x striebro (individuálne disciplíny)

SPOLOČENSKO-KULTÚRNA POZÍCIA

Amaterizmus,
šport pre všetkých

**Budovanie národnej
identity a príslušnosti
ku skupine**

Zohľadňovanie špecifík

Klasické riadenie
narušuje podstatu
športu

Politika nepatrí
do športu

Komunikácia medzi príslušníkmi rôznych národov

„Slovensko je hokejová krajina!“

„Hráte dobre futbal.“

Príklady

Poľsko v Západnej Európe

Jamajka vo svete

Keňa vo svete

Srbsko vo svete

SPOLOČENSKO-KULTÚRNA POZÍCIA

Amaterizmus,
šport pre všetkých

**Budovanie národnej
identity a príslušnosti
ku skupine**

Zohľadňovanie špecifík

Klasické riadenie
narušuje podstatu
športu

Politika nepatrí
do športu

KATAR

SPOLOČENSKO-KULTÚRNA POZÍCIA

Amaterizmus,
šport pre všetkých

**Budovanie národnej
identity a príslušnosti
ku skupine**

Zohľadňovanie špecifík

Klasické riadenie
narušuje podstatu
športu

Politika nepatrí
do športu

KATAR

- Najbohatšia krajina na svete (HDP/obyvateľ)
- Organizácia medzinárodných podujatí (MS v Atletike 2019, MS vo futbale 2022, MS v plaveckých športoch 2024, Formula 1, tenis)
- Naturalizácia športovcov
- Integrácia detí migrantov

SPOLOČENSKO-KULTÚRNA POZÍCIA

Amaterizmus,
šport pre všetkých

**Budovanie národnej
identity a príslušnosti
ku skupine**

Zohľadňovanie špecifík

Klasické riadenie
narušuje podstatu
športu

Politika nepatrí
do športu

NOVÝ ZÉLAND

SPOLOČENSKO-KULTÚRNA POZÍCIA

Amaterizmus,
šport pre všetkých

**Budovanie národnej
identity a príslušnosti
ku skupine**

Zohľadňovanie špecifík

Klasické riadenie
narušuje podstatu
športu

Politika nepatrí
do športu

NOVÝ ZÉLAND

- Súčasť Commonwealthu
- Dojem statočnosti, odolnosti, nezávislosti a prosperity
- Organizácia športových podujatí
  - znak maximálneho využitia ekonomickej a sociálnej súdržnosti
  - schopná a inovatívna krajina bez výhovoriek na nedostatok zdrojov

SPOLOČENSKO-KULTÚRNA POZÍCIA

Amaterizmus,
šport pre všetkých

**Budovanie národnej
identity a príslušnosti
ku skupine**

Zohľadňovanie špecifík

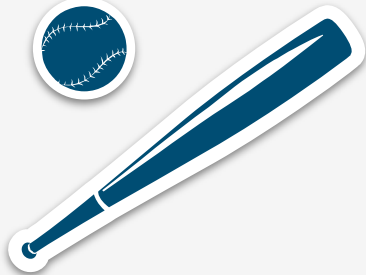
Klasické riadenie
narušuje podstatu
športu

Politika nepatrí
do športu

SLOVENSKO

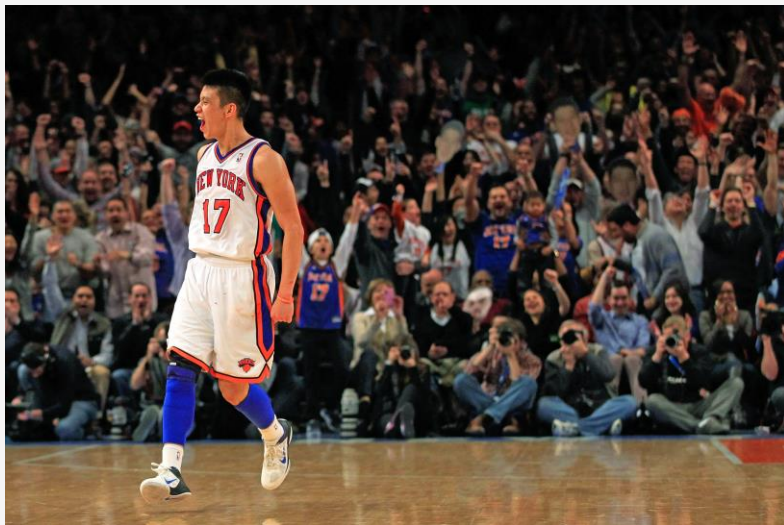

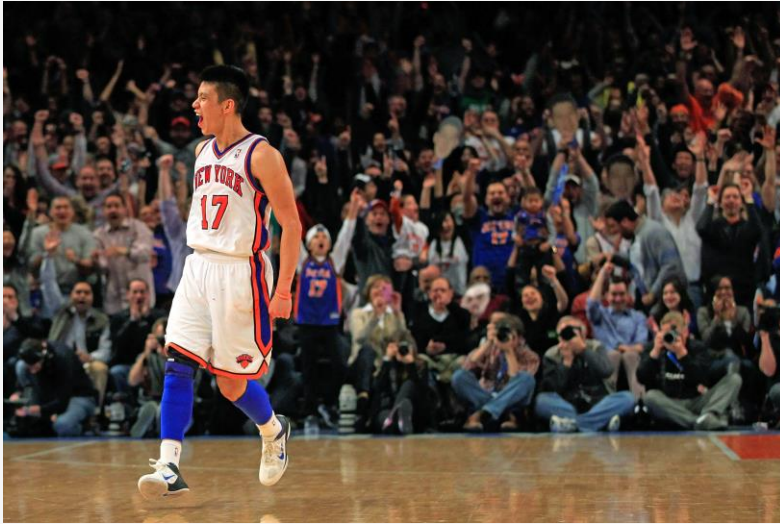
SPOLOČENSKO-KULTÚRNA POZÍCIA LOKÁLNI HRDINOVIA

HRDINOVIA

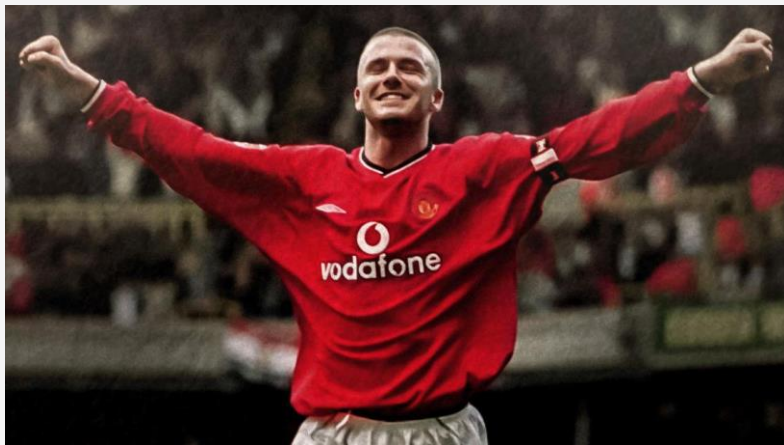
HRDINOVIA

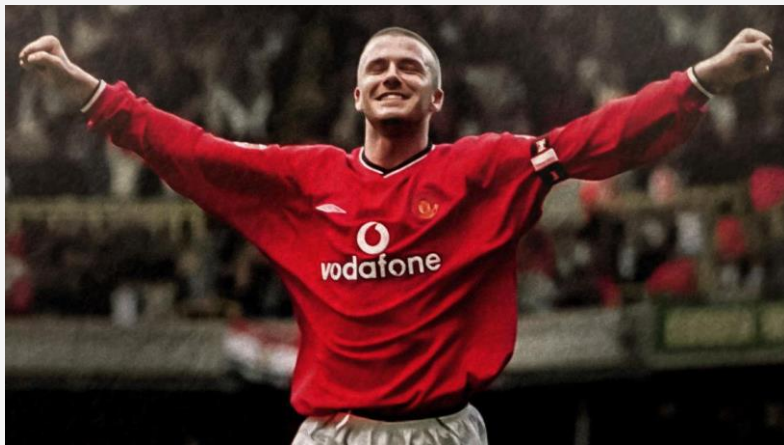
2011/12 - Harvard, menšiny (nie len Aziati)

HRDINOVIA

HRDINOVIA

Od 2007 - Hernández, Higuain, Schweinsteiger, Villa, Donovan, Gerard, Lampard, Drogba, Pirlo, Kaká, Rooney, Henry, Ibrahimović, **Messi**

HRDINOVIA NA SLOVENSKU

ŠPORTOVCI, KTORÍ OVPLYVNILI CELÝ ŠPORT

HRDINOVIA NA SLOVENSKU

FUTBAL

2

HOKEJ

1

4/5 Slovákov sledujú výsledky
Najobľúbenejší rekreačný šport u detí

3

SPOLOČENSKO-KULTÚRNA POZÍCIA

ŠPORT = POLITKA

ŠPORT ≠ POLITIKA

Z pohľadu spoločensko-kultúrnej pozície politika nepatrí do športu

SPOLOČENSKO-KULTÚRNY POZÍCIA

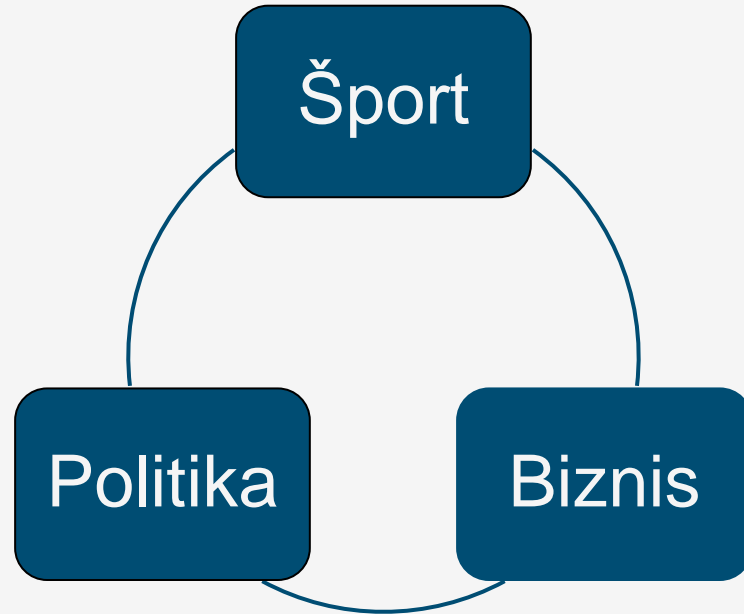
Amaterizmus,
šport pre všetkých

Budovanie národnej
identity a príslušnosti ku
skupine

Zohľadňovanie špecifík

Klasické riadenie
narušuje podstatu
športu

**Politika nepatrí
do športu**

SPOLOČENSKO-KULTÚRNA POZÍCIA

Amaterizmus,
šport pre všetkých

Budovanie národnej
identity a príslušnosti ku
skupine

Zohľadňovanie špecifík

Klasické riadenie
narušuje podstatu
športu

**Politika nepatrí
do športu**

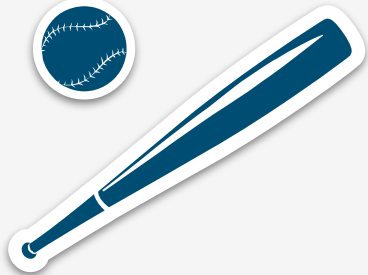
Antická doba

- Obojstranne lukratívny vzťah medzi obchodníkom a populárnym športovcom

1852 – veslárske preteky Yale vs Harvard

- Snahy vedenia železníc a lokálnych podnikateľov o organizáciu podujatia, ktoré by produkovalo dostatočné komerčné zisky
- Pozitívny ekonomický vplyv na región, zlepšenie železničnej dopravy, obsadenosť a príjmy do kasy hostiteľského mesta

INDIVIDUÁLNY A KOLEKTÍVNY ŠPORT

INDIVIDUÁLNY A KOLEKTÍVNY ŠPORT

Ciele	Má športovec v kolektívnom športe individuálne ciele?
Kontrola nad tréningovým procesom	Kde je väčšia pre športovca?
Zodpovednosť za výsledky	Kto je zodpovedný za výsledky?
Vzťahy	S kým buduje športovec vzťahy?
Angažovanosť rodičov	Kde je väčšia?
Typy tlaku	Aké typy tlaku zažívajú športovci?
Prechod do seniorskej kategórie	Aké sú problémy spojené s prechodom do seniorskej kategórie?

INDIVIDUÁLNY A KOLEKTÍVNY ŠPORT

	Individuálny šport	Kolektívny šport
Ciele	Individuálne	Individuálne a kolektívne
Kontrola nad tréningovým procesom	Väčšia	Menšia
Zodpovednosť za výsledky	Väčšia	Prenesená na celý tím
Vzťahy	Bližšie s trénermi	Bližšie so spoluhráčmi
Angažovanosť rodičov	Väčšia	Menšia
Typy tlaku	Výkony, tréningy, štúdium	Robenie chýb, zranenia, individuálne a kolektívne ciele, tímová chémia
Prechod do seniorskej kategórie	Nová úroveň konkurencie	Výkonnosť a psychologická rovina

02

TRI SEKTORY ŠPORTU

Verejný / štátny, neziskový / dobrovoľný,
profesionálny / komerčný

TRI SEKTORY ŠPORTU

Verejný/štátny

Verejná správa a ďalšie špecializované subjekty zaoberajúce sa rozvojom športu, poskytovaním finančných prostriedkov iným, podporovaním špecializovaných činností

Profesionálny/komerčný

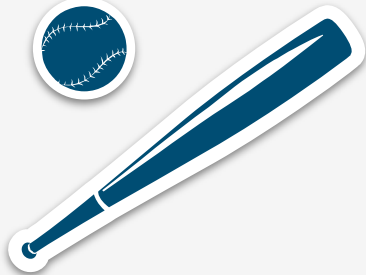
Športové ligy a ich členské kluby, ale rovnako aj príbuzné organizácie, akými sú výrobcovia športového oblečenia a vybavenia, mediálne spoločnosti či event manažéri a prevádzkovatelia štadiónov a športových hál

Neziskový/dobrovoľný

Komunitné kluby, asociácie a medzinárodné športové organizácie, ktoré poskytujú príležitosť športovať a súťažiť, regulujú a riadia predpisy a organizujú športové podujatia

JE NEZISKOVÝ SEKTOR NAOZAJ NEZISKOVÝ?

FIFA - KORUPCIA

2015

- Vydieranie, sprenevera, pranie špinavých peňazí, daňové únikmi, korupcia...
- Ovplyvňovanie miest výberu konaní záverečných šampionátov
- Zadržané desiatky funkcionárov
- Odstúpenie dlhoročného prezidenta

MS 2022 Katar

- Úmrtia pracovníkov počas výstavby infraštruktúry, práva LGBTI+ komunity, obmedzenia pre hráčov a fanúšikov
- FIFA neodsúdila

03

GLOBALIZÁCIA

Vplyv globalizácie na šport a
športu na globalizáciu

AKTUÁLNE TÉMY

GLOBALIZÁCIA

Prepojené trhy, legionári

TECHNOLÓGIE

Výkon, pravidlá, marketing,
e-šport, hazard

SOCIÁLNE OTÁZKY

Nárast segmentov (napr.
ženy, LGBTI+, deti, seniori)

CSR

Udržateľnosť, komunita,
filantropia, diverzita

MÉDIÁ

Nové médiá, negatívny
marketing

„Globalizácia je nielen významnou súčasťou moderného športu, ale aj šport je významnou súčasťou globalizácie.“

— Giulianotti a Robertson (2009)

GLOBALIZÁCIA

60-te roky
lokálny princíp
nízke prímý
osobné návštevy podujatí

80-te roky
začiatok globalizácie

70-te roky
dopyt po národných riadiacich
orgánoch
stratégie pre masový šport
posilnenie úlohy štátu v športe

GLOBALIZÁCIA

VÝHODY

- Migrácia pracovnej sily
- Skauting
- Marketing
- Neustály prístup k informáciám

- Olympijské hry – 2/3 sveta
- MS vo futbale – 40 miliárd divákov

NEVÝHODY?

- Zmena kultúry?
- Zameranie na talent nie na pôvod?
- Silnejší sú ešte silnejšími

LEGIONÁRI

ZAKLADANIE KLUBOV

- Geografický princíp
  - Dobrovoľníctvo
  - Náboženské alebo pracovné základy
  - Zmysel pre budovanie komunity
-
- Premiere league 1992/93 = 69% štartov domáci hráči – **SÚČASNOŠŤ?**
  - Bundesliga 1963 = 3 legionári – **SÚČASNOŠŤ?**

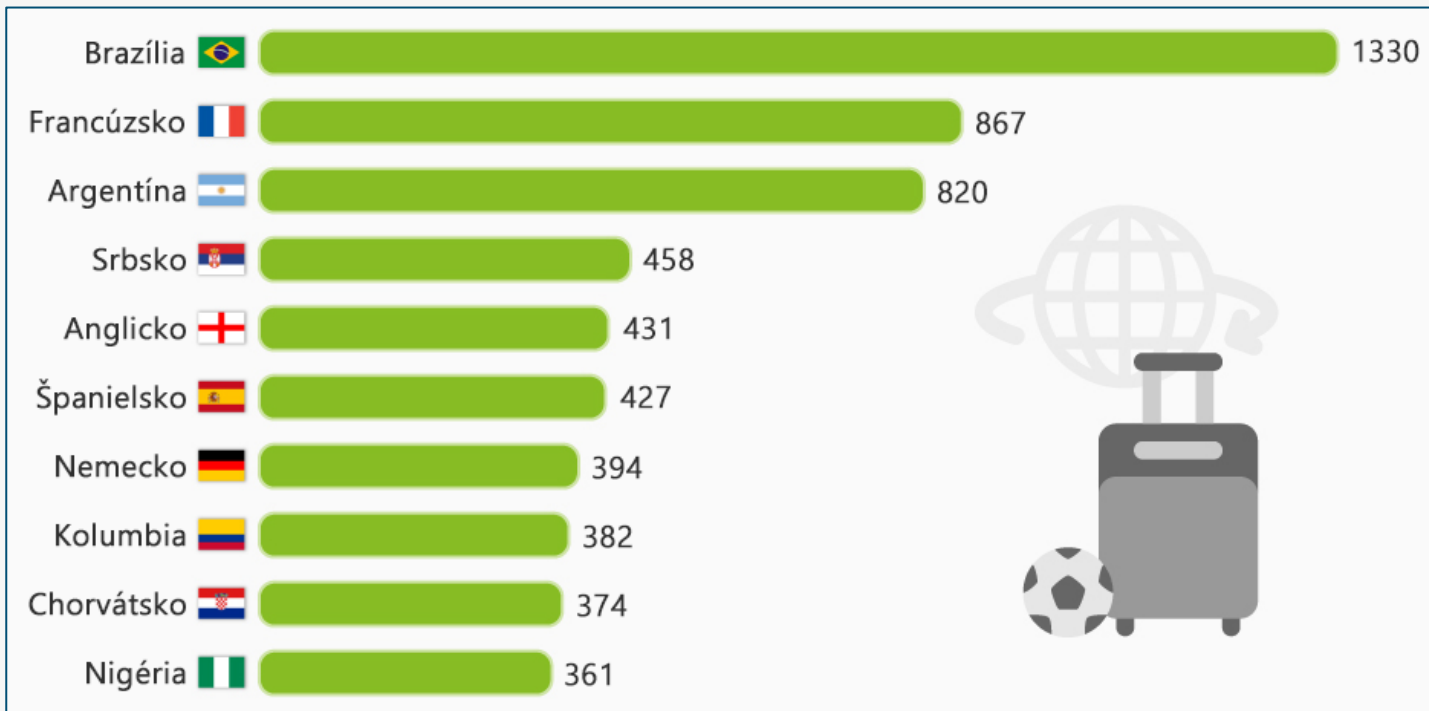

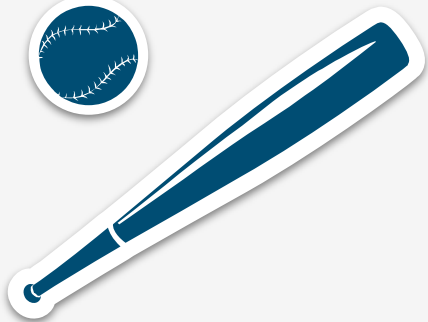
LEGIONÁRI vs ÚSPECH

Priemerný počet cudzincov v popredných európskych futbalových kluboch
Úspešná účasť v európskych pohároch

	Krajina						
	ESP	FRA	GBR	GER	ITA	NED	POR
Podiel zahraničných hráčov (priemer)	41.88 %	51.19 %	66.45 %	52.98 %	60.5 %	46.11 %	67.73 %
Podiel štartov zahraničných hráčov (priemer)	46.66 %	50.23 %	71.81 %	53.28 %	65.5 %	48.86 %	70.98 %

LEGIONÁRI

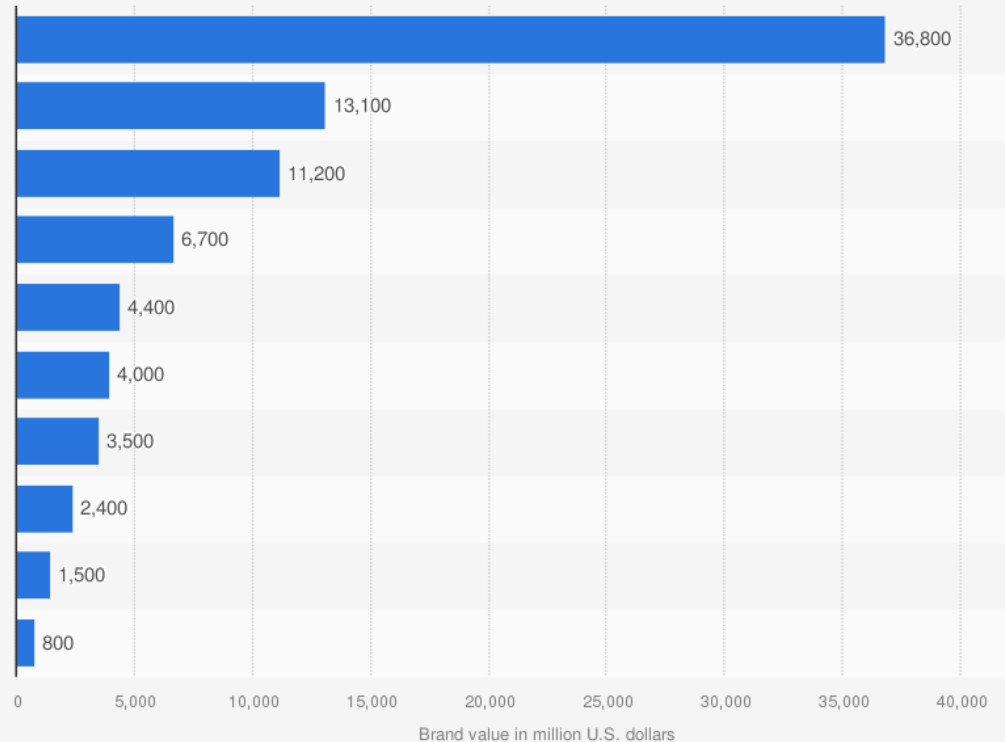

BIZNIS STRÁNKA GLOBALIZÁCIE

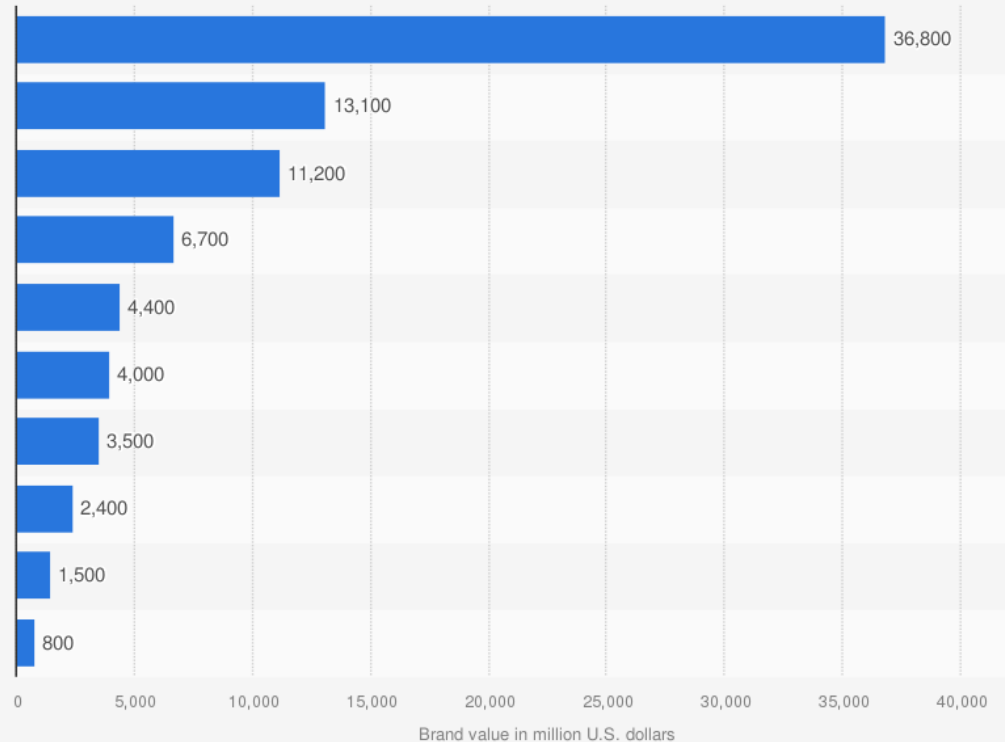
NAJHODNOTNEJŠIE ŠPORTOVÉ ZNAČKY

V krajinách Európskej únie priemerne športuje aspoň raz týždenne 40% ľudí

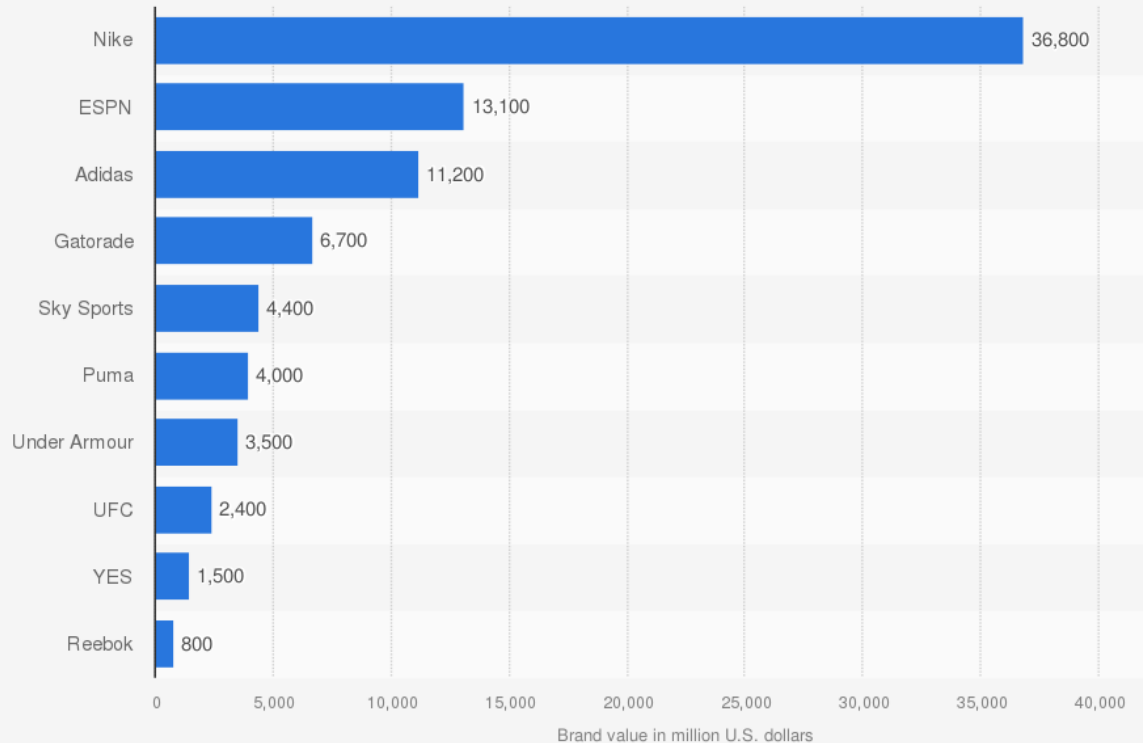
NAJHODNOTNEJŠIE ŠPORTOVÉ ZNAČKY

6 z 10 značiek je
zameraných
na športovú výbavu

NAJHODNOTNEJŠIE ŠPORTOVÉ ZNAČKY

6 z 10 značiek je
zameraných
na športovú výbavu

VZOSTUP NIKE

70'

- Popularita joggingu = úprava topánok

80'

- Spájanie mena so športovcami
- Prienik do popkultúry = hudba, film, video

90'

- Zvyšujúci sa záujem (športových menšín) = cieľný marketing

00'

- Flexibilnejšie reagovanie na nové metódy reklamy a predaja
- Nákup cez internet
- Sociálne siete (skôr ako konkurencia)

Rast

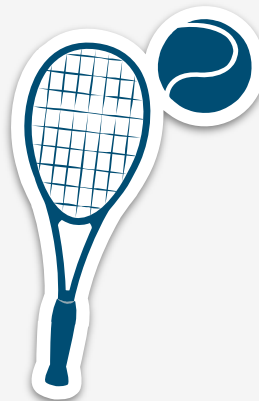
- Hurley, Converse, Umbro, **Jordan**

04

ŠPORTOVÉ SYSTÉMY

Šport v Európe a
na Slovensku

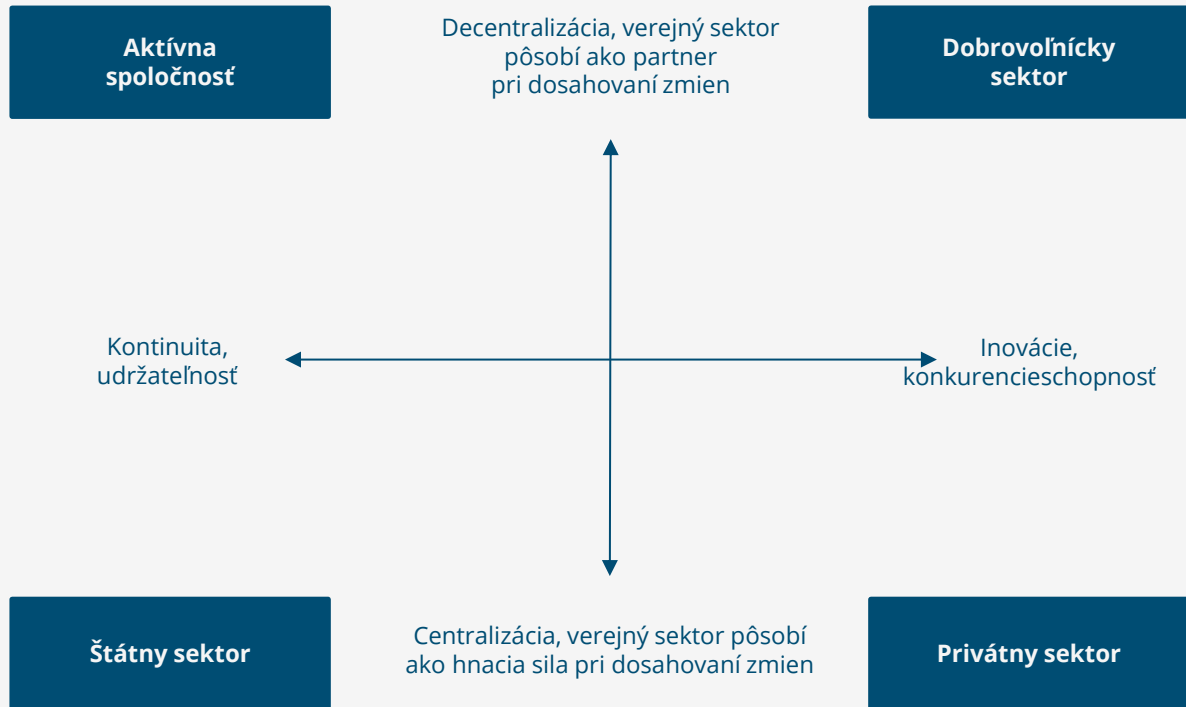

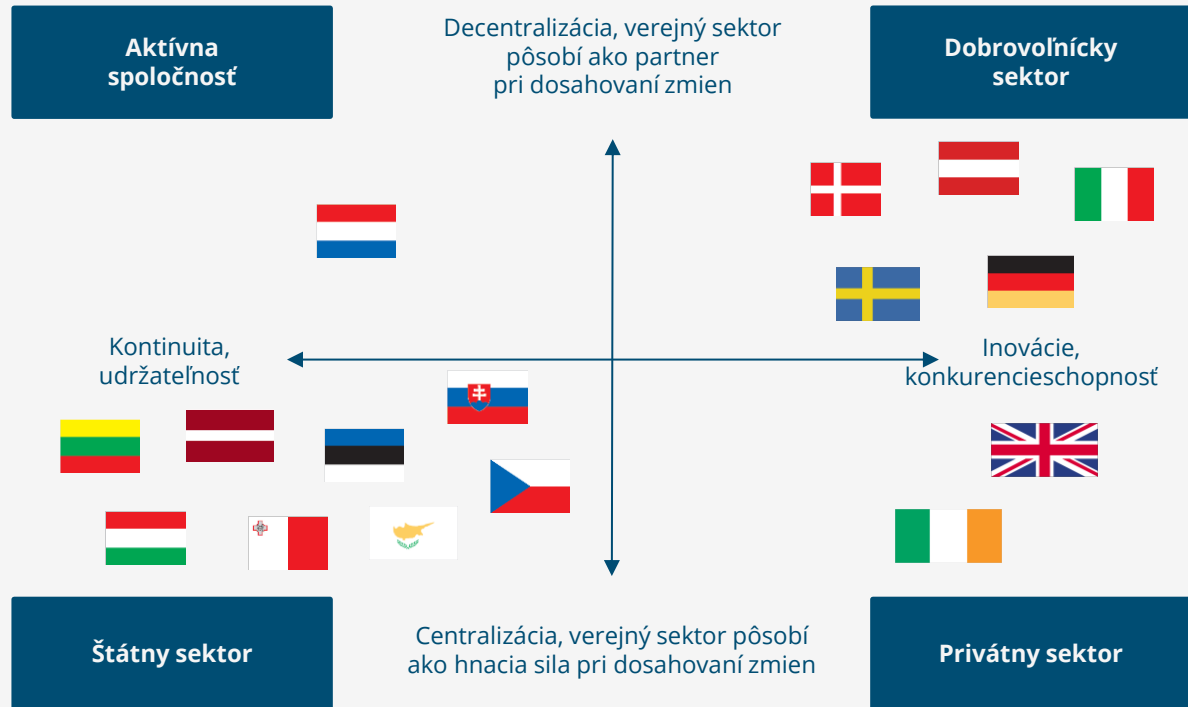
POLITICKÉ IDEOLÓGIE A ICH VPLYV NA ŠPORT

	Vlastnosti	Vplyv na rozvoj športu
Konzervatívna	Súkromné vlastníctvo, štátna regulácia	Šport chápaný ako aktivita na rast komunity riadená dobrovoľným sektorom
Reformná / Sociálna demokracia	Zmiešaná ekonomika, regulácia sociálneho aj ekonomického prostredia	Priama angažovanosť v budovaní športovej infraštruktúry a na komunitnom športe
Neoliberálna	Dôraz na trh, deregulácia	Väčšina zdrojov priradená vrcholovým športovcom a na komerčné účely
Socialistická	Obmedzený priestor pre trh, centrálne plánovanie, byrokratická kontrola rozdeľovania zdrojov	Priama angažovanosť vo všetkých aspektoch rozvoja športu, často spojená s vysokou mierou regulácie a dôrazom na podporu ako komunitného, tak vrcholového športu

NÁRODNÉ ŠPORTOVÉ SYSTÉMY V EURÓPE

NÁRODNÉ ŠPORTOVÉ SYSTÉMY V EURÓPE

05

DISKUSIA

Podnety, myšlienky,
návrhy

TIP NA FILM!

